

ALGEMENE AANNEMING & RUWBOUW

Faba-
familiedag
in Walibi

De Rycke
Gebroeders:
Drijvende betoncentrale
houdt vrachtwagens
van de weg

Marc Jonckheere stevig aan
het roer van Willemen Infra

PROGRESS. TOGETHER.

16.000 BOUWBEDRIJVEN

Daar kan je niet omheen

16.000 bouwondernemers in héél België rekenen op ons. Klein en groot. Actief in alle activiteiten en technieken van de brede bouwsector. Embuild is hun stem en partner. Wij verdedigen hun belangen en promoten hun innovatief vakmanschap.

Samen Bouwen, Samen groeien.

Embuild

THE BELGIAN CONSTRUCTION
ASSOCIATION

EDITO

Wachten op een zachte of harde landing?

COLOFON

Verantwoordelijke Uitgever
Federatie van Algemene
Bouwaannemers (Faba)

Kunstlaan 20
1000 Brussel
Tel. 02 511 65 95
BTW BE 407 590 931
www.faba.be
faba@confederatiebouw.be

Verschijningsfrequentie /
Oplage
4x per jaar - 4387 exemplaren

Redactie
Gaetan Cuttaia
Conny De Vriese
Patrice Dresse
Thijs Eeckhaut
Liesbeth Geerts
Fabian Miesse
Nina Nguyen
Robbert Thierens

In samenwerking met:

Redactie en vertaling
Redactiebureau Palindroom

Vormgeving
Ramdesign

Alles wijst erop dat de wereldeconomie, en meer bepaald de Europese economie, afstevent op een recessie. In de bouwsector zien we de waarschuwingssignalen hiervan al enkele maanden. In de residentiële sector hebben de snel stijgende en vervolgens onstabiele prijzen, en daarnaast het grote aanbod en het tekort aan arbeidskrachten, het geduld van zowel ontwikkelaars als particulieren op de proef gesteld. In een dergelijke besluiteloze economische context zijn talrijke projecten in de ijskast geplaatst in afwachting van betere tijden of in de hoop dat Godot eindelijk zal verschijnen...

Het is echter niet zo zeker dat afwachten en angst goede raadgevers zijn. Ja, de oorlog in Oekraïne en de waanzinnige stijging van de energieprijzen hebben een blijvend effect gehad op het vertrouwen van consumenten en investeerders. Ja, de rentetarieven swingen de pan uit. En voor de derde keer ja, de toekomst is onzeker. Maar na de coronacrisis hadden deze grote tegenslagen een duidelijke, maar eerder beperkte impact moeten hebben.

Want bij nader inzien zal de behoefte aan huisvesting ook in de toekomst groter zijn dan nu het geval is. De rentevoeten blijven wonderbaarlijk voor een jong koppel in onze inflatoire context. De inspanningen die op zeer korte termijn moeten worden geleverd op het gebied van isolatie van gebouwen zijn immens, evenals de besparingen die zij beloven, gezien de energieprijzen. En de bedragen op de Belgische spaarrekeningen (meer dan 300 miljard euro!), die zichzelf vernietigen door de afwachtende houding en de inflatie, wachten intussen om gebruikt te worden voor het welzijn van de toekomstige generaties.

Nee, we wachten liever af, anticiperen en bereiden ons voor op het ergste... om het dan uiteindelijk te realiseren! Begrijpen wie begrijpen kan?

Met mijn allerbeste groeten

Vivian Lausier

Voorzitter

Ontdek wat de bouw
echt te bieden heeft!

**DE BOUW
KIJKT
VERDER**

**BOUW JE
MET ONS MEE?**

debouwkijktverder.be

INHOUD

10

Verzekeraars moeten hun verantwoordelijkheid opnemen

Steeds meer mensen kampen met schade aan hun woning door aanhoudende droogte en de daarmee gepaard gaande financiële gevolgen. Omdat de rechtspraak hieromtrent nogal uiteenlopend was, legden N-VA en de meerderheidspartijen eind vorig jaar een interpretatief wetsvoorstel op tafel - gesteund door de Raad van State- dat verzekeraars verplicht om eigenaars van scheurende woningen door droogte te vergoeden.

De kracht van de symbiose tussen restauratie- en renovatietechnieken

Restaureren volgens de regels van de kunst op een correcte manier, duurzaam en met oog voor de historische context. Dat is waar renovatie- en restauratiespecialist Renotec voor staat.

12

Events

- Faba-familiedag in Walibi 6

In dialoog

- Georges Klepfisch 8

Leden in de kijker

- Entreprises Favier 14
- Willemen Infra 18
- In Advance 20
- De Rycke Gebroeders 22

Sociale media

- Gezien op LinkedIn 24

Actualiteiten uit de sector

- Belg gaat ERMCO leiden 26

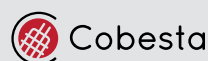
Juridisch Advies

- Prijsherziening in tijden van (economische) onzekerheid 28

Dossier Z-bouw

- Duurzaamheid en CO₂-impact van beton 30

Een publicatie van

De Federatie van Algemene Bouwaannemers, De Unie van Aannemers van Spoorwegwerken, De Federatie van Ontwikkelaars-Woningbouwers, De Groepering van Aannemers van Industriebouw, De Groepering van Algemene Aannemers van Houtbouw, De Belgische Federatie van Zwembad- en Wellnessprofessionals Cobesta - Groepering van Betonstaalverwerking en Vakgroep Erfgoedrestauratie

MEMBER OF

Embuild

Faba-familiedag in Walibi

In 2021 vierde de Federatie van Algemene Bouwaannemers (Faba) haar 140-jarig bestaan. Hét ideale moment voor een groot feest met onze leden en hun families: de Faba-familiedag in Walibi.

Helaas staken de overstromingen van vorige zomer een stokje voor onze geplande festiviteiten. Maar we bleven niet bij de pakken zitten en organiseerden de familiedag dit jaar gewoon opnieuw! Op 28 augustus 2022 leefde iedereen zich uit op de vele attracties en genoten we van een gezamenlijke lunch in een VIP-tent in het midden van het park. Hierbij enkele sfeerbeelden van deze fijne dag! ■

België heeft een stem die meetelt op het

internationale normalisatietoneel

Ondertekening van het "Joint Initiative on Standardisation under the Single Market Strategy" op 13 juni 2016 in Amsterdam onder het Nederlandse voorzitterschap van de Europese Unie.

Georges Klepfisch

Georges Klepfisch, de voormalige voorzitter van de Raad van Bestuur van het NBN (Bureau voor Normalisatie), ging in 2020 met pensioen, net voor het coronavirus België lamlegde. Hij vertelt ons over zijn missies binnen het NBN en benadrukt het belang ervan om de huidige markten zo goed mogelijk te omkaderen.

Georges Klepfisch is burgerlijk ingenieur van opleiding en begon zijn loopbaan in 1977 bij het Wetenschappelijk en Technisch Centrum voor het Bouwbedrijf (WTCB). In 1990 was hij één van de oprichters van het Belgisch Centrum voor Domotica (BCDI), waar hij vertrouwd raakte met de internationale normen. Hij ontdekte het Bureau voor Normalisatie als verantwoordelijke voor de certificatie in de bouwsector. In 2014 werd hij uiteindelijk voorzitter van het NBN.

Allereerst willen wij u feliciteren met uw succesvolle carrière. Hoe was het om effectief met pensioen te gaan?

Ik ben in 2020 67 geworden, dus ik heb het geluk gehad om nog wat langer in deze spannende sector te kunnen blijven. Mijn laatste Raad van Bestuur vond plaats in maart 2020. Bij die gelegenheid werd ik benoemd

tot erevoorzitter van het NBN. Het begin van mijn pensioen was een aaneenschakeling van hoogtepunten, tot de lockdown werd afgekondigd. Twee jaar later ben ik de verloren tijd nog steeds een beetje aan het inhalen. Dit tweede of zelfs derde leven biedt mij de kans om andere dingen te doen: sporten, reizen en vooral van mijn familie genieten.

Kunt u uitleggen wat het NBN is en welke rol u daar gespeeld heeft?

Het NBN (Bureau voor Normalisatie) is verantwoordelijk voor de uitwerking van normen in België. Samen met de sectorale operatoren is het NBN het Belgische centrum voor alle activiteiten die verband houden met normalisatie. Het NBN vervult een maatschappelijke rol door bedrijven en consumenten te helpen en een betere levenskwaliteit na te streven. In 2003 werd het Belgisch Instituut voor Normalisatie (BIN) vervangen door

een nieuwe organisatie: het Bureau voor Normalisatie (NBN), waarbij de private sector in de ruime zin van het woord (industrie en maatschappelijke actoren) de leiding overnam en een beter evenwicht tussen het publieke en private domein werd gevonden. De productie van normen werd grotendeels uitbesteed aan de privésector, met name via sectorale operatoren die – onder toezicht en in naam van het NBN – de verschillende technische secretariaten van de Belgische en internationale normalisatiecomités (CEN en ISO) waarnemen. Dit nieuwe evenwicht tussen de particuliere en de openbare sector is eigen aan België en maakt het mogelijk om de volledige samenleving zo goed mogelijk te vertegenwoordigen. Ik was de eerste voorzitter van de raad van bestuur die de bouwsector vertegenwoordigde, een belangrijke stakeholder op het vlak van normalisatie. Samen met CEO Jean Haelterman hebben we ons ingezet om als klein land beter vertegenwoordigd te zijn op het internationale normalisatietoneel. Wij zijn immers een land van deskundigen en hebben momenteel een stem die meetelt op het internationale toneel.

Hoe belangrijk is een norm in de huidige samenleving? Is deze rol kleiner of groter geworden in vergelijking met het begin van uw carrière? Wat zijn de uitdagingen van vandaag en morgen?

Normalisatie en certificatie worden steeds belangrijker als gevolg van de openstelling van de markten. Wanneer een gebruiker een product koopt – wat het ook moge zijn – moet het voldoen aan veiligheids-, kwali-

teits- en milieunormen, die steeds strikter worden. Deze normen worden gedictieerd door (grotendeels Europese) regels. Aannemers, ontwerpers en opdrachtgevers houden in hun bestekken rekening met deze normen. Het NBN zal daar altijd een actieve rol in spelen, met de bedoeling om België verder op de Europese normalisatiekaart te zetten. Daarom hebben wij in ons land een dertigtal sectorale operatoren, opdat wij zo goed mogelijk vertegenwoordigd kunnen zijn in de technische normalisatiecomités. Dit geeft België een grotere stem, waardoor we een rol kunnen spelen in de internationale normalisatie. Het is belangrijk voor de toekomst dat onze stem meer en meer wordt gehoord.

Wat zijn de verschillende fases bij de publicatie van een norm vandaag? Is er een groot verschil met vroeger?

Laten we het voorbeeld van een industrieel nemen die een idee heeft voor een nieuw product en die dat op de markt wil brengen. Laten we ervan uitgaan dat dit product alleen aan eigen specificaties voldoet. De

klanten zullen willen weten wat er in het product zit en als hij het in België wil verkopen, zal hij te maken krijgen met normalisatie. Bestaat er een norm voor zijn product, dan moet hij het in één of meer erkende laboratoria laten testen om na te gaan of het aan de geldende normen voldoet. Indien het product innovatief is – lees: als er nog geen norm voor bestaat – is de aanpak anders. Hij zal dan eerst contact moeten opnemen met het NBN, dat hem zal doorverwijzen naar zijn sectorale operator. Na eventueel een octrooi te hebben aangevraagd om de inhoud van zijn innovatie te beschermen, zal een commissie een nieuwe norm voorstellen voor deze productfamilie. Dit zal gebeuren na een reeks tests, die door de aanvrager(s) moeten worden gefinancierd. Als dit effectief uitmondt in een norm, zal het gemakkelijker zijn om de markt te overtuigen van de kwaliteit van het product.

Zou het interessant zijn om meer en meer naar zogenaamde 'groene' normen te evolueren? Hoe kunnen we dat precies doen?

Ik weet niet of we dat specifiek moeten nastreven. In de meeste gevallen zijn er voorschriften en wetten. Veel aspecten zijn gereguleerd en gestandaardiseerd met verplichtingen. In dit geval is het algemeen belang doorslaggevend. Ecologie is een maatschappelijk probleem dat we grondig moeten aanpakken. Elke bouwprofessional heeft de plicht om zo goed mogelijk te voldoen aan de ecologische beperkingen die door de normen worden opgelegd. Klanten willen geen installatie die twee keer zoveel verbruikt of vervuult als die van de burens. Het is aan ons om iedereen te garanderen dat de geldende normen worden nageleefd. ■

Event erevoorzitterschap NBN

In dialoog

Verzekeraars moeten hun verantwoordelijkheid opnemen

Steeds meer mensen kampen met schade aan hun woning door aanhoudende droogte en de daarmee gepaard gaande financiële gevolgen. Omdat de rechtspraak hieromtrent nogal uiteenlopend was, legden N-VA en de meerderheidspartijen eind vorig jaar een interpretatief wetsvoorstel op tafel - gesteund door de Raad van State - dat verzekeraars verplicht om eigenaars van scheurende woningen door droogte te vergoeden.

“ Ook aannemers mogen zich niet laten wegdrummen door verzekeringsmaatschappijen die hun verantwoordelijkheid ontlopen. ”

Assuralia, de koepelorganisatie van de verzekeraars, diende vervolgens een verzoek tot schorsing en vernietiging in bij het Grondwettelijk Hof, maar dat verzoek werd intussen ongegrond verklaard. De Federatie van Algemene Bouwaannemers polste bij N-VA Kamerlid Anneleen Van Bossuyt, die begin 2021 de kat de bel aanbond, naar een stand van zaken.

De laatste jaren staat het grondwater historisch laag en krijgen we alsmaar meer te maken met aanhoudende droogte. Daardoor scheuren en barsten steeds meer huizen. Door de extreem lage grondwaterstand treden namelijk zettingen op in grondlagen en als gevolg hiervan kunnen huizen verzakken en komen er scheuren in de muren. De schade loopt vaak op tot tienduizenden euro's en zelfs meer. De verwachting is dat dit soort droogte, en de daarmee gepaard gaande schade aan woningen, in de toekomst alsmaar vaker zal voorkomen.

Kan u de geschiedenis omtrent deze wetgeving kort kaderen?

Anneleen Van Bossuyt : Al in 2005 besliste de wetgever om een bijkomende bescherming te voorzien voor de consumenten voor verschillende natuurrampen binnen de brandverzekering. Zo werden ook aardverschuivingen en grondverzakkingen mee verzekerd binnen de algemene brandverzekering. Het initiële doel van de wet was om de consument zo breed mogelijk te beschermen. Toch weigerden verzekeringsmaatschappijen om schade aan woningen vanwege droogte terug te betalen, ondanks de wil van de wetgever. Met de goedkeuring van de interpretatieve wet kwam een einde aan die onduidelijkheid. Helaas proberen de verzekeringsmaatschappijen hun verantwoordelijkheden nog steeds te ontlopen door zich te verzetten tegen de wet.

Ook binnen de regering was er eerst weerstand. De ommekeer kwam er na een advies van de Raad van State, die oordeelde dat de betreffende bepaling

in het verleden uiteenlopend werd geïnterpreteerd door de rechtspraak en dus niet geheel duidelijk blijkt te zijn.

Klopt, het positieve advies van de Raad van State over ons interpretatief wetsvoorstel was een kantelpunt. De interpretatie die wij eraan geven, spoort met de intentie van de wetgever, bevestigt de Raad van State. Het terugwerkende effect vindt zijn verantwoording in de interpretatieve wet. Dus niet enkele toekomstige slachtoffers, maar ook reeds geleden schade sinds 2005 moeten nu vergoed worden. Het is heel goed dat er nu duidelijkheid is, want er heerste toch heel wat rechtsonzekerheid. Afhankelijk van de rechtbank waarvoor je verscheen, werd je al dan niet vergoed. Deze interpretatieve wet heft die onzekerheid op.

Eind februari 2022 kwam u te weten dat Assuralia, de koepelorganisatie van de Verzekeraars, een verzoek tot schorsing en vernietiging heeft ingediend bij het Grondwettelijk Hof. Verbaasde u dat?

Niet echt. Het was te verwachten dat ze blijven proberen om hun verantwoordelijkheid te ontlopen. En dat is bijzonder jammer, want voor heel wat mensen die schade leden is dit een financieel drama. We spreken hier over schade die kan oplopen tot wel 100 000 euro. Je betaalt een brandverzekering en denkt dat je hiervoor verzekerd bent. Als dat dan niet zo blijkt te zijn, sta je plots met de rug tegen de muur.

In hun argumentatie stellen de verzekeraars dat de interpretatieve wet juist meer onduidelijkheid schept. Daarenboven zou de huidige dekking slechts een druppel op een hete plaat zijn, en dit omdat enkel de gevolgschade wordt vergoed en niet de kosten voor het rechtzetten van de oorzaak van het probleem. Wat vindt u van die argumentatie?

Ik begrijp vooral dat ze hun verplichtingen niet willen nakomen. De wet van 2005 was al duidelijk hierover: de consument zo breed mogelijk beschermen. En het is net in het belang van de verzekeraar dat niet enkel de gevolgschade wordt vergoed, maar ook het aanpakken van de oorzaak. Anders kan hetzelfde probleem zich na een aantal jaren opnieuw stellen. Het is de taak van de verzekeraar om voor dergelijke natuurrampen, die duidelijk onder de brandverzekering vallen, de nodige reserves aan te leggen.

Assuralia, de koepelorganisatie van de verzekeraars, diende vervolgens een verzoek tot schorsing en vernietiging in bij het Grondwettelijk Hof, maar dat verzoek werd intussen ongegrond verklaard. Hoe gaat het nu verder?

Het Grondwettelijk Hof moet nu nog een uitspraak doen over de grond van de zaak. Het ongegrond verklaren van het verzoek tot schorsing heeft enkel betrekking op de lopende zaken. Het doel van de verzekeraars was om nu alles on hold te zetten, maar de wet blijft dus voorlopig van kracht. En daar zijn we heel erg blij om, want schade door droogte is een probleem dat alleen maar acuter wordt. Terwijl het vroeger vooral in streken met kleibodem voorviel, zien we het steeds vaker in andere gebieden. Ook bij mij in het Gentse zijn er bijvoorbeeld al heel wat schadegevallen.

De interpretatieve wet beschermt niet enkel de consument, maar ook de aannemers, die eveneens vaak betrokken partij zijn.

Absoluut. Ook aannemers mogen zich niet laten wegdrummen door verzekeringsmaatschappijen die hun verantwoordelijkheid ontlopen. Met deze interpretatieve wet bieden we een houvast voor iedereen die financieel getroffen wordt. Momenteel kunnen we niet meer doen dan de uitspraak van het Grondwettelijk Hof afwachten. Pas dan zullen we bekijken of we nog verdere stappen moeten ondernemen. ■

De kracht van de symbiose tussen restauratie- en renovatietechnieken

Restaureren volgens de regels van de kunst op een correcte manier, duurzaam en met oog voor de historische context. Dat is waar renovatie- en restauratiespecialist Renotec voor staat. "Ons doel is om waardevolle historische gebouwen en monumenten te doen herleven. Dit doen we al lang niet meer door enkel reactief te werken maar ook en vooral door te anticiperen en zo proactief op te treden", vertelt Maarten Provinciael, Technisch directeur Restauratie & Herbestemmingen bij Renotec.

Maarten Provinciael

Anticiperen en proactief optreden, luidt het devies bij Renotec. En dat is binnen de divisie Restauratie en Herbestemmingen zeker zo. Maarten Provinciael: "We zetten in op het behoud van materieel en immaterieel erfgoed door de verdere uitbouw van ons eigen kennis- en opleidingscentrum 'Het Huis der Ambachten.' Innovatie voor en ondersteuning van de 'hand van de meester' zijn daarbij cruciaal. Uiteraard focussen we hierbij ook op het investeren in en opleiden van jonge mensen waarbij onze

ervaren mensen een belangrijke rol spelen bij het doorgeven van de kennis. Verder is er ook veel aandacht voor het preventief en curatief onderhoud van ons erfgoed en zetten we zeer sterk in op herbestemmen. Dat kan je omschrijven als het bruikbaar maken van historische gebouwen door in te zetten op de symbiose van restauratie- en renovatietechnieken."

Restauratie- en renovatietechnieken

Een geschikte en economische - lees rendabele en duurzame - invulling van een historisch gebouw is de beste garantie voor het voortbestaan ervan. Maarten Provinciael: "Hierdoor zien we steeds meer de noodzaak van de wisselwerking tussen enerzijds de klassieke restauratietechnieken en anderzijds de steeds groter

wordende technische eisen voor wat betreft isolatie, ventilatie en diverse technieken. Dit vinden we ook terug binnen onze afdeling Interieurrestauratie. Door hierop meer in te zetten, willen we de afdeling op korte termijn verder uitbouwen en meer daadkracht geven. Want de vraag op de projectmarkt groeit."

Ideale partner

De steeds groter wordende vraag is een belangrijke drijfveer voor Renotec om de afdeling Interieurrestauratie verder uit te breiden. Maarten Provinciael: "Ons interieurrestauratieteam is de ideale partner voor de combinatie van moderne renovaties enerzijds en de restauratie van historische interieurelementen en decoraties zoals muurschilderingen, schrijnwerk, blad-

goud, beelden, schilderijen, moulures, tegels... anderzijds. Terwijl restauratie focust op behoud, ambacht, speciale technieken, wetenschap..., staan bij renovatie nieuwe technieken, nieuwe materialen, hedendaagse trends en inrichting centraal. Wat de projecten betreft, zijn we op verschillende plaatsen en in heel het land actief, maar momenteel spannen kerken en scholen de kroon. Zo is ons interieurteam onder leiding van Ellen Baeten en Margot Bertels op dit moment onder andere werkzaam in Geel (Sint-Amandskerk) en Antwerpen (schoolgebouw Creatopia)."

Sint-Amandskerk

De restauratie van de Sint-Amandskerk in Geel is op dit moment voor Renotec het grootste interieurrestauratieproject in uitvoering. Hiervoor sloeg Renotec de handen in elkaar met Steenmeijer architecten, Stadsbestuur Geel en Kerkfabriek Sint-Amands. De bijkomende ruime aandacht voor nieuwe technieken maakt van deze opdracht een echt totaalproject. De kerk wordt gekenmerkt door onder andere indrukwekkend meubilair in barokstijl, een altaar in gemarmerd hout, eiken koorgestoelte, twee eiken biechtstoelen, zijbeuken, lambrisering... Ellen Baeten (Senior projectleider) verduidelijkt: "Allemaal zaken die mee in het project zitten. De restauratieopdracht voor Renotec bestaat meer specifiek uit 14 schilderijen, 34 beelden, 7 altaren, preekstoelen, biechtstoelen, het portaal en het oksaal, maar ook alle lambriseringen met bijhorende elementen en het pleister- en schilderwerk. Renotec beschikt over een eigen ambachtencentrum waar we alle tools voorhanden hebben om restauraties, die niet op de site zelf kunnen gebeuren, feilloos te kunnen uitvoeren. Denk aan beelden, schilderijen, gedemonteerde lambriseringen ... Ook de natuurstenen vloer polijsten en herstellen we volledig. En uiteraard worden ook de technieken vernieuwd. Licht- en geluidsinstallaties zijn niet meer conform en worden aangepakt. Hiervoor werken we samen met vertrouwde partners die veel voeling hebben met erfgoed en restauratie."

Creatopia

Een ander bijzonder project waar Renotec momenteel aan werkt – in samenwerking met Patine architecten, de onderwijskoepel en AG Vespa – betreft de restauratie van het Creatopia schoolgebouw in Hoboken, een lagere school in baksteenmodernisme, gebouwd door de stad Antwerpen en stadsbouwmeester Emiel van Averbeke in 1937-1939. Het gebouw is niet beschermd, maar wel geïnventariseerd. Naast de restauratie van de school omvat het project ook een doorgedreven energetische renovatie, omgevingsaanleg, de sloop van een woning en een vervangende nieuwbouw. Een modernistisch monument als het Creatopia-schoolgebouw onder handen nemen, is geen kinderspel.

"We zijn hier niet aan ons proefstuk toe, want we hebben in het verleden al enkele andere modernistische gebouwen opgeknapt: het Rad in Anderlecht, Turnova in Turnhout, La Nouvelle Maison in Brussel en het Districtshuis in Merksem", verduidelijkt Margot Bertels, verantwoordelijke interieurrestauratie bij Renotec. "Creatopia is een mooi voorbeeld van een renovatie- en herbestemingsproject met aandacht voor restauratie. De ruwbouwwerken zijn best indrukwekkend: we plaatsen gigantische houten blokkramen (naar historisch model), alle gevelparement wordt op maat gemaakt, we renoveren alle daken, de speelplaats wordt opnieuw aangelegd... Heel het gebouw zal voldoen aan alle hedendaagse eisen op het vlak van akoestiek, luchtdichtheid, isolatie enzovoort."

Het restauratiegedeelte omvat alle tegelvloeren en -wanden, de trappen

en bijbehorende leuning, enkele binnendeuren en hun beslag, maar vooral al het vast meubilair, dat integraal deel uitmaakt van het ontwerp van de voormalig stadsbouwmeester Emiel Van Averbeke. "Het interieur van de school is vrij goed bewaard gebleven", zegt Margot Bertels. "Kenmerkend zijn de tweekleurige tegelvloeren (bruin en ivoor) en betegelde lambriseringen (ivoor) in de hallen en gangen, de smeedijzeren borstweringen met bollen en handgrepen van de trappen, het houten binnenschrijnwerk (kasten in de halfronde wachtzaal, vitrinekasten, binnendeuren...) en de inbouwkasten van de klassen in Limba."

Nieuwe technieken

Naast de restauratieopdracht is er bovendien ook veel aandacht voor nieuwe technieken, aanvullend materiaal, nieuw schrijnwerk en technologische snufjes zoals smartboards, die Creatopia een sterke hedendaagse toets geven. "Projecten als deze zijn een complexe evenwichtsoefening: enerzijds focussen op maximaal behoud van originele elementen, anderzijds de link naar het heden leggen. Op het vlak van bereikbaarheid, veiligheid en isolatie moest het gebouw dringend opgewaardeerd worden. Daarnaast moet het zich uiteraard ook lenen tot een moderne manier van lesgeven. Dit brengen we voor elkaar door de klassen en circulatieruimtes open te trekken, groen te voorzien in de patio's, de speelzaal te transformeren tot refter, enzovoort", legt Margot Bertels uit.

Meer info over het huis der ambachten en de restauratieafdeling via www.renotec.be. ■

Entreprises Favier : algemene aanneming van vader op dochter

Ghlin - provincie Henegouwen -
bouw van een sportzaal

Van Etienne Favier aan het begin van de 20e eeuw, die bakstenen uit de kleigrond van de Scheldevallei in Pecq vervaardigde om er huizen mee te bouwen, tot Sophie Favier, algemeen directeur van de gelijknamige groep, zijn er vier generaties gepasseerd. Vandaag telt de Favier Group een honderdtal werknemers, waarvan er een vijftigtal werken voor het algemene aannemingsbedrijf Favier, dat klasse 7 gecertificeerd is. Wij vroegen Sophie Favier naar de rol van de algemene aannemer en de uitdagingen waarmee die vandaag wordt geconfronteerd.

Wat beschouwt u als uw grootste realisatie?

Sophie Favier: Het is moeilijk om het ene project boven het andere te plaatsen. Elk project is uniek en dat maakt ons werk zo interessant. We doen nooit twee keer hetzelfde. Momenteel leggen we de laatste hand

aan de bouw van een sporthal voor de provincie Henegouwen in Ghlin, een industrieel project. Wij zijn ook zeer trots om te mogen werken aan de restauratie van beschermde monumenten, aangezien wij ook D24-erkend zijn. Dit zijn geen alledaagse projecten en ze zorgen voor een grote voldoening achteraf. In Bergen loopt momenteel ook een project voor het Woningfonds.

Waar we zeker ook trots op zijn, zijn onze terugkerende klanten. Zo zijn er klanten waarvoor mijn grootvader en mijn vader hebben gewerkt en wiens kinderen ons vandaag nieuwe projecten toevertrouwen. Wat de openbare markt betreft, zijn wij momenteel druk bezig met de zogenaamde incubators voor nieuwe bedrijven, om het centrum van Bergen nieuw leven in te blazen. Het gaat om verschillende contracten ter waarde van 1 à 2 miljoen euro.

Wat is uw beeld van de algemene aannemer? Wat vertegenwoordigt hij/zij?

Zoals de naam al doet vermoeden, is en blijft de algemene aannemer een generalist. Zijn coördinerende rol is de laatste tijd nog belangrijker geworden. Aangezien de regelgeving de verdeling van opdrachten in percelen aanmoedigt, is een verbinding tussen alle deelnemers op de bouwplaats van essentieel belang. Dit is één van de taken die aan de algemene aannemer toegewezen wordt. Aangezien de ruwbouw steeds meer wordt uitbesteed aan buitenlandse arbeidskrachten, moet ons eigen personeel bovendien hooggekwalificeerd zijn. Dit zijn dus voornamelijk teamleiders, werfleiders en bouwopzichters. Hun rol is juist om alle andere deelnemers op de site zo goed mogelijk aan te sturen.

Het tekort aan arbeidskrachten is een acuut probleem. Vindt u dat de opleidingen in België van voldoende hoge kwaliteit zijn?

Het toevertrouwen van een heel werkteerterrein aan buitenlandse arbeidskrachten heeft bijgedragen tot het verdwijnen van knowhow in België. Wij hebben bijvoorbeeld grote moeite om Belgische schrootwerkers te vinden. Er is geen waardige opleiding meer voor dat vak. En niemand verlaat de schoolbanken als bekister of ijzerwerker. Wanneer mensen een opleiding in deze beroepen volgen, is dat niet langer uit liefde voor het vak, maar omdat zij elders hebben

gefaald. In het verleden kenden we families van ijzerwerkers, van vader op zoon.

We moeten onze passie voor het vak kunnen delen met jongeren. Bijvoorbeeld via een PFI (plan formation-insertion of plan opleiding-inschakeling), aanvaard in het kader van de sociale clausules. Dat is een goede manier om een jongere ter plaatse op te leiden, met uiteindelijk een baan na een succesvol traject. Maar er moeten uiteraard ook kandidaten zijn. Voor de incubators in Bergen namen wij hiervoor contact met het FOREM in Doornik en het FOREM in Bergen. Voor de hele regio hebben slechts 3 kandidaten zich ingeschreven, voor de opleiding metselwerk. Wat de opleidingen betreft, wil ik niet veralgemenen omdat alles volgens mij afhangt van de persoonlijkheid en de motivatie van de instructeur. Wij maken regelmatig gebruik van het door Constructiv opgezette opleidingssysteem. Wij werken ook samen met IFAPME, maar het blijft moeilijk om kandidaat-leerlingen te vinden. Elk jaar nemen we opnieuw contact op met de partners, zonder veel succes.

Denkt u dat de veiligheid op bouwplaatsen voldoende gewaarborgd is?

Ik ben heel voorzichtig over dit onderwerp. Wij doen er alles aan om de veiligheid te garanderen, maar werken in de bouw zal nooit zonder risico zijn. Veiligheid betekent de werkne-

mers bewust maken van de situatie. Ze kunnen alle veiligheidstools en -kledij ter beschikking hebben, maar ze moeten ze nog steeds correct gebruiken. Veiligheidscoördinator, werfleider en gewone arbeider... veiligheid is ieders zaak. En het is een continue klus, die ook het nodige budget vereist.

Wat zijn de belangrijkste milieu-uitdagingen voor de sector?

Die uitdagingen zijn enorm en onze sector maakt zich grote zorgen. Wij besteden bijzonder veel aandacht aan de energieprestaties van gebouwen. Als aannemers van overheidsopdrachten staan wij aan het eind van de keten en voeren wij uit wat in het bestek is bepaald volgens de, voornamelijk budgettaire, keuzes

van de bouwheren en de ontwikkelaars van de projecten. Vandaag de dag is de beschikbaarheid van materialen bepalend: in plaats van onze materialen te kiezen, nemen we wat beschikbaar is. Dit is frustrerend en een echte uitdaging voor de komende maanden. De eerste signalen zijn reeds merkbaar: in tegels, bakstenen... zijn de termijnen geëxplodeerd in vergelijking met 'normale' tijden. En dit voor materialen die in België worden gemaakt, maar waarvan de fabrikanten de ovens hebben gesloten omwille van de astronomische energiekosten.

«Nog één ding »

Ook al zit de orderportefeuille vol, ik maak me zorgen over de toekomst. De prijsherziening bij overheidsopdrachten rijst de pan uit als nooit tevoren. Budgetten die voor toekomstige contracten hadden moeten worden uitgetrokken, worden gebruikt om die herziening op te vangen als gevolg van de explosie van de kosten. Wij blijven bieden op projecten, maar soms voor niets, want 2 op de 10 dossiers keren snel terug met de uitleg dat het contract wegens de omstandigheden wordt geannuleerd of uitgesteld. Het is van essentieel belang dat de confederaties deze bezorgdheid bij de regering aanklaarten. We moeten voorkomen dat overheidsopdrachten opdrogen door een gebrek aan middelen. ■

Plastic verpakkingen op bouwerven: een circulair verhaal!

Een veilige en propere bouwverf zegt veel over het imago van een bedrijf. Ligt je site er netjes bij, dan zullen potentiële klanten dat zien als een teken van kwaliteit. Een milieuvriendelijke houding verhoogt bovendien de populariteit van je bedrijf. Andersom, zal je ongetwijfeld ook een sterke indruk wekken, ... maar dan eerder in negatieve zin.

Ben je nu metselaar, stukadoor, tegelzetter of timmerman, plastic verpakkingen zijn voor veel vaklui onvermijdelijk. Ze zijn ook niet weg te denken omdat ze ervoor zorgen dat de bouwmaterialen veilig en onbeschadigd op de werven geleverd worden. Maar, wist je dat naar schatting elk jaar niet minder dan 10.000 ton plastic verpakkingen, waaronder stretchfolies en vooral krimphoezen, vrijkomen op de Belgische bouwerven?

Door ze te recyclen, kan het gerecycleerd materiaal gebruikt worden om nieuwe plastic verpakkingen te maken. Maar, recyclen is enkel mogelijk wanneer je aan de bron goed sorteert. Om bouwbedrijven hierbij te helpen, biedt Valipac sedert 2005 een systeem aan voor de inzameling en recyclage van plastic verpakkingsafval dat toegankelijk is voor iedereen: de Clean Site System-zakken.

Sorteren in drie stappen

Clean Site System maakt gebruik van het principe van de retourlogistiek. In drie eenvoudige stappen, kan je je plastic verpakkingsafval gemakkelijk en efficiënt opruimen en je bouwverf proper houden:

- 1 koop de Clean Site System-inzamelzakken bij je bouwmaterialenhandelaar,
- 2 vul de zakken op de werf met propere plastic verpakkingsfolies en -hoezen,
- 3 breng de gevulde zakken gratis terug naar de bouwmaterialenhandelaar. Die zal ervoor zorgen dat het plastic verpakkingsafval wordt opgehaald en gerecycleerd door een bij Valipac aangesloten afvalophaler.

Enkel goede redenen om je plastic verpakkingsafval te sorteren

Sinds de start van het project in 2005, werden 1 600 000 Clean Site System-zakken verkocht. Ze zijn volledig gemaakt van gerecycleerd materiaal en hebben een inhoud van 400l. Eén zak is goed voor de selectieve inzameling van gemiddeld 15kg plastic verpakkingsafval. Hiermee geef je aan die 15kg plastic een nieuw leven. Per zak voorkom je de productie van

45kg CO₂, wat overeenkomt met een autorit van 12km.

Bovendien zijn ze meer dan alleen maar inzamelzakken, ze helpen je ook te voldoen aan de sorteerplicht van plastics, want sorteren is wel degelijk wettelijk verplicht! En dat is dan weer goed voor het imago van je bedrijf.

En last but not least, door plastic verpakkingsfolies en -hoezen afzonderlijk in te zamelen, zal je bovendien de restafvalcontainer minder vaak moeten laten ledigen. Goed voor je portefeuille en het milieu. Reden te meer dus om je plastic verpakkingsafval te sorteren.

Plastics die je vandaag sorteert, zullen worden gerecycleerd en gebruikt als grondstof in de productie van nieuwe plastic verpakkingen. Op die manier help je de ontginning van natuurlijke grondstoffen te vermijden en de productie van CO₂ te beperken. En, misschien komen deze nieuwe verpakkingen wel opnieuw op je bouwerven terecht. Zo draag je ook je steentje bij aan het circulair verhaal van plastic verpakkingen op bouwerven.

Wil je meer te weten komen over het sorteren van plastic verpakkingen op bouwerven of wil jij ook aan de slag? **Surf naar cleansitesystem.be**. Het Clean Site System-netwerk telt inmiddels meer dan 200 verkooppunten. Je vindt ongetwijfeld een verdeler in jouw buurt.

Wie uitpakt, sorteert.

**DE ZAK DIE
JE WERF
PROPER
HOUDT.**

Sorteer je plastic verpakkingsfolie
en breng je zakken gratis terug
naar één van de deelnemende verdelers.

Meer info op cleansitesystem.be

EEN INITIATIEF VAN

Marc Jonckheere stevig aan het roer van Willemen Infra

“Als het gevoel aan beide kanten goed zit, dan kom je snel tot een overeenkomst”

Marc Jonckheere is sinds juni de nieuwe algemeen directeur van Willemen Infra. De 56-jarige handelsingenieur van opleiding beschikt over een decennialange ervaring in het aansturen van bouwgerelateerde bedrijven. De voorbije vier jaar was hij algemeen directeur van Aclagro. Daarvoor vulde hij verschillende andere functies in binnen dezelfde Square Group. “Ik zocht een nieuwe uitdaging en die vond ik bij Willemen Infra”, aldus de kersverse algemeen directeur.

Marc Jonckheere is ook thuis in de wereld van beton-, zand- en grindproductie. Sinds 1994 bekleedde hij twintig jaar lang tal van directeursfuncties bij Heidelberg Cement Benelux (Inter-Beton en Sagrex). Tot voor kort was hij ook de voorzitter van Fedbeton, de Federatie voor Stortklaar Beton. Vandaag is hij trouwens nog steeds bestuurder en lid van het directiecomité van de Federatie van Algemene Bouwaannemers (Faba). Binnen Willemen Infra draagt Jonckheere samen met het directieteam de verantwoordelijkheid voor het dagelijks beleid. “We zijn er rotsvast van overtuigd dat Marc met al zijn ervaring de juiste man op de juiste plaats is om onze business line Infra verder te laten groeien als toonaangevende en duurzame wegenbouwers”, zegt CEO Tom Willemen van Willemen Groep. Ruwbouw & Algemene Aan-

neming sprak Marc Jonckheere en blikte even vooruit op zijn nieuwe, uitdagende functie.

Vanwaar de keuze om Square Group te verlaten en bij Willemen Infra de leiding te nemen?

Marc Jonckheere: Een causaal verband tussen beide beslissingen is er niet. In onderling overleg werd besloten dat ik eind maart Square Group zou verlaten. Op een bepaald moment voelt een verhaal afgerond en is het tijd om nieuwe horizons op te zoeken. Ik ging vervolgens op zoek naar een nieuwe uitdaging en vond die dus bij Willemen Infra. Het lag voor de hand dat ik binnen de sector zou blijven om mijn knowhow en ervaring verder te kunnen ontplooiën. Bij Willemen Infra voelde ik al heel snel een wederzijdse match.

Willemen Infra is een gerenommeerde speler in de sector. Was de keuze snel gemaakt?

Dat proces ging behoorlijk snel, ja. Willemen Infra is een groot bedrijf met een duidelijke, doordachte en robuuste structuur. Ik heb voor mezelf de oefening gemaakt of ik binnen deze bedrijfscultuur zou passen. Is er voldoende uitdaging? Kan ik voldoende leren en kan ik mij vlot en snel aanpassen? Dat denkproces duurt hooguit enkele dagen. Als het gevoel aan beide kanten goed zit, dan kom je snel tot een overeenkomst. En dan spring je meteen in het diepe, want je komt terecht in een omgeving die op volle toeren draait. Na een overdrachtsperiode heeft mijn voorganger Kurt Kesteloot het bedrijf begin augustus verlaten. Sindsdien gaat het fors vooruit en dat lukt best prima. Ik ben door de verschillende regio's en deelnemingen heel hartelijk ontvangen.

Die spreiding in verschillende regio's is een grote troef van Willemen Infra?

Met eigen vestigingen in Drogen, Hasselt, Kapellen en Fleurus en dankzij onze deelnemingen Kumpen (Hasselt), Mobilmat (Brugge) en Vandamme-Madoe (Brugge) zitten we inderdaad wijdverspreid. En dan zijn er nog de activiteiten op groepsniveau. Zo behoren ook Franki SA, Franki Construct, Cosimco en Willemen Construct nog tot Willemen Groep. Samen realiseren we best veel gedeelde projecten en ontwikkelen we synergiën, zowel projectmatig als in de backoffice.

Een lange inlooperperiode was er dus niet. Kan u het leiden van de operationele zaken combineren met het ontwikkelen van een langetermijnvisie?

Stap 1 is zo snel mogelijk kennismaken met de organisatie en de mensen. Dat zijn er heel wat en het zal nog een tijd duren voordat ik iedereen bij voornaam ken (lacht). Ten tweede moet ik de organisatie ook de kans geven om mij te leren kennen. Ik heb daarom alle regio's bezocht, inclusief een reeks werven en ik heb ook tal van vergaderingen mee gevolgd. Het voordeel is dat ik kan terugvallen op een ervaren organisatie en een sterk

directiecomité. En daar is er zeker ruimte voor visie, ambitie en ontwikkeling op lange termijn. Ik kan er met een frisse blik induiken en het team uit eigen invalshoek zuurstof geven om na te denken, ook over de lange termijn.

Hoe zou u de sterke punten van Willemen Infra omschrijven?

Zeker en vast onze nadrukkelijke aanwezigheid in de vier windstreken, gekoppeld aan de naambekendheid en een heel sterke cultuur van klantenbinding. Zo heeft Willemen Infra nauwe partnerships opgebouwd met private bedrijven, overheidsinstanties, bedrijven in havengebieden... We zijn een sterke partij die zeer gewaardeerd wordt bij zowel kleine als grote klanten. Dat heeft in eerste instantie te maken met de nooit aflatende focus op kwaliteit. Een andere sterk punt van Willemen Infra is het vermogen om snel te schakelen, ook in grote projecten. Wanneer vergunningen worden toegekend, hebben we stevast voldoende capaciteit om snel de juiste mensen op de juiste plaats te krijgen. Tot slot is Willemen Infra ook vertrouwd met verschillende types projecten. Van klassieke uitvoeringsprojecten tot Design & Build-opdrachten en zeker PPS-structuren. Steeds trachten we de klant zoveel mogelijk te ontzorgen en dat doen we liefst door het realiseren van totaalprojecten, van studiefase tot en met oplevering.

De sector in het algemeen staat voor heel wat uitdagingen. Is Willemen Infra hiervoor voldoende waakzaam en gewapend?

Zeer zeker voldoende waakzaam. Gewapend kan natuurlijk altijd beter, en dan spreek ik voornamelijk voor de volledige sector, die toch wel wat competenties mist momenteel. Zo missen we arbeiders, waarvan de instroom te laag is en de uitstroom te hoog. Verder is er ook een gebrek aan competenties op management- en leidinggevend niveau. Wat het voor ons op dat vlak nog complexer maakt, is dat we grotendeels actief zijn in de wegenbouw. Er worden aardig wat inspanningen geleverd om pas afgestudeerden richting wegenbouw te duwen, maar dat blijft een grote uitdaging.

Andere actuele thema's zijn veiligheid en digitalisatie.

Twee thema's waar Willemen Infra intensief mee bezig is. Veiligheid is een dagdagelijkse prioriteit. Het is onze plicht om onze eigen werknemers en alle anderen betrokkenen te allen tijde te beschermen. Veiligheid gaat natuurlijk verder dan de bedrijfscultuur en een ongeluk kan soms in een klein hoekje schuilen, maar we doen er werkelijk alles aan om de veiligheid van onze processen te verhogen. Wat we machinaal kunnen doen, zullen we dan ook zo doen. De tijd van hard fysiek labeur dat weegt op het lichaam en het mentale welzijn van de werknemer is voorbij. Veiligheid is ook gekoppeld aan kwaliteit: orde, netheid, processen, discipline... als die zaken onder controle zijn, zal ook de kwaliteit daar wel bij varen. In het verlengde daarvan situeert ook digitalisatie zich. We bouwen niet meer zoals 40 jaar geleden. Er zijn vandaag veel meer digitale tools en geautomatiseerde processen. De bouw staat allesbehalve stil op het vlak van digitalisering en Willemen Infra trekt mee aan die kar. We zijn trouwens vol aan de slag om een geïntegreerd ERP-pakket uit te rollen om nog efficiënter te kunnen werken en de faalkosten te reduceren.

Naast algemeen directeur van Willemen Infra bent u ook nog actief als bestuurder van Faba. Hoe belangrijk is die taak voor u?

Faba vertegenwoordigt de zuil ruwbouw en algemene aanneming binnen de Confederatie Bouw. Dat betekent dat ik daar aan tafel zit met mensen en bedrijfsleiders die dezelfde zorgen delen op het vlak van personeel, veiligheid, kwaliteit, wetgeving, overheidsopdrachten, etc. Het belang van Faba is driedimensionaal. De organisatie is een ideale hefboom richting overheden om gezamenlijke dossiers, zoals de covidvergoeding, aan te pakken. Ten tweede kan je kenbaar maken wat er leeft binnen jouw eigen bedrijf en ten derde is het een ideaal platform om in contact te komen met andere bedrijfsleiders binnen de sector. Je steekt er veel op van je collega's. Dankzij organisaties als Faba kan je gezamenlijk bereiken wat op bedrijfsniveau niet mogelijk is en dat is bijzonder waardevol. ■

In Advance : primaire focus op het menselijke aspect

Algemeen aannemer In Advance viert in juni 2023 zijn dertigjarig bestaan. Wij hadden een boeiend gesprek met gedelegeerd bestuurder Philippe De Blauwe, die onder meer uitweidde over zijn professionele parcours en de gezondheidstoestand van de bouwsector. Het tekort aan arbeidskrachten, het btw-tarief van 6% voor sloop en heropbouw, vertragingen bij de toekenning van bouwvergunningen, digitalisering...: het zijn stuk voor stuk thema's waarop hij een duidelijke en soms vernieuwende visie heeft.

Als telg van een echte bouwvakkersfamilie – de ene grootvader was schrijnwerker, de andere grootvader metselaar en zijn vader architect – volgde Philippe De Blauwe een opleiding tot burgerlijk ingenieur en leerde hij de stiel bij twee grote Brusselse bouwgroepen alvorens in 1993 zijn eigen bedrijf op te richten. Hij kreeg al snel het gezelschap van Catherine Laurent, die anno 2022 nog steeds zijn medevenoot is. In Advance, gevestigd in Haren en vooral actief in Brussel, groeide geleidelijk uit tot klasse 8-aannemer, een statuut dat het bedrijf in 2009 officieel verkreeg. De activiteiten van de onderneming situeren zich in drie grote domeinen: algemene aanneming en renovatie van gebouwen, werkzaamheden voor de Brusselse metro en raamcontracten voor onderhoud. De omzet van het bedrijf bedraagt circa 50 miljoen euro per jaar en is voornamelijk afkomstig uit overheidsopdrachten. Philippe De Blauwe: “Wij zijn een kleine speler tussen de groten en willen dat ook blijven. Want enkel door slechts een beperkt aantal projecten uit te voeren, kunnen we blijven focussen op menselijk contact, zowel

tussen onze medewerkers onderling als met onze klanten. Dat vinden wij zeer belangrijk. Hoewel we strikt genomen geen familiebedrijf zijn, cultiveren we wel dezelfde waarden.”

Wat zijn in uw ogen jullie mooiste realisaties?

Philippe De Blauwe: De luifel op het Rogierplein, die we op 50/50-basis realiseerden als onderdeel van een TM, is ongetwijfeld de referentie die het meest in het oog springt bij het grote publiek. Een ander prestigeproject dat al vaak gefotografeerd is, is de restauratie van het Huis Saint-Cyr, een art-decojuweeltje. Ook de gebouwen op het Aartshertogenplein in Watermaal-Bosvoorde, het Albertplein van Centra'l, de heropbouw van het Fontainasblok voor de Stad Brussel en de sporthal van Jette, de metrostations Demey en Boudewijn, de renovatie van de Brunfautoren en de herinrichting van de voormalige ECAM-site in Sint-Gillis verdienen een bijzondere vermelding. Tot op heden hebben wij meer dan achthonderd projecten gerealiseerd en momenteel zijn er 35 werven in uitvoering.

Welke gevolgen zal de verlenging van het btw-tarief van 6% voor sloop en heropbouw hebben, denkt u?

Het is zeker een mooi duwtje in de rug voor de sector. Voorheen gaven sommige bouwheren er de voorkeur aan om hun gebouw te renoveren, enkel en alleen om te kunnen profiteren van het btw-tarief van 6%. Door sloop- en heropbouwprojecten toe te staan en het btw-tarief op 6% te houden, maakt de overheid het mogelijk om economischer en duurzamer te bouwen. In vergelijking daarmee valt een zware renovatie altijd duurder uit. Ik denk ook dat de passiefbouwverplichting opnieuw moet worden geëvalueerd. De bewoners van de meeste passieve huizen zijn niet vertrouwd met de passiefnorm. Voor de meerderheid is leven met gesloten ramen ondenkbaar. Lage-energiewoningen bouwen lijkt me relevanter.

Is de sector het slachtoffer van de lange duur van bouwvergunningstrajecten?

Een deel van onze projecten verloopt via de Design & Build-formule. Daarbij zijn we zelf verantwoordelijk voor het verkrijgen van een bouwvergunning. En ik kan je helaas vertellen: dat kan verscheidene jaren duren! Bij de laatste dossiers die behandeld zijn, hebben we aan de andere zijde gelukkig wel behoorlijk proactieve mensen ontmoet die ons helpen om de doorlooptijd te reduceren, zowel bij URBAN als Leefmilieu Brussel, de BGHM, het Woningfonds van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest... Desondanks nemen vergunningprocedures nog steeds te veel tijd in beslag. We moeten blijven ijveren voor een verkorting van de huidige termijnen.

Leidt het niet-bekendmaken van aanbestedingsresultaten tot moeilijkheden?

Die niet-publicatie heeft een pervers effect: iedereen zal er logischerwijze proberen achter te komen. Als aannemer hebben wij een menselijk kapitaal dat wij zo goed mogelijk moeten proberen te benutten. Aan een tempo van twee gunningen per week gedurende drie of vier maanden (de tijd die de klant nodig heeft om het bod te analyseren), tasten wij voor meer dan twintig inschrijvingen in het duister! Ik begrijp de reden daarvoor niet en ik pleit dan ook voor transparantie en publicatie van de resultaten, zoals voorheen het geval was.

Is het belangrijk om bepaalde administratieve procedures te vergemakkelijken, bijvoorbeeld via digitalisering?

We kunnen alles gemakkelijker maken via digitalisering, maar we mogen nooit vergeten dat de bouw een beroep is voor mannen en vrouwen. Ik ben voorstander van menselijk beheer, vergemakkelijkt en versneld door middel van digitalisering. Beslissingen moeten genomen worden door de mens, niet door machines.

Merken jullie ook dat het aantal overheidsopdrachten daalt? Wat is daarvan de reden en wat kunnen de gevolgen zijn?

Veel opdrachtgevers, zoals de meeste Brusselse gemeenten, hebben hun aanbestedingen aanzienlijk teruggeschroefd. Slechts enkele gemeenten kunnen een doorlopend investeringsprogramma handhaven. Wat de andere overheidsinstanties betreft: zij die op basis van subsidies werken, blijven opdrachten publiceren. Er zal zich echter spoedig een tweede probleem voordoen. Budgetten zijn niet oneindig. De inflatie in het algemeen en de stijging van de materiaalprijzen in het bijzonder worden bij overheidsopdrachten geheel of gedeeltelijk gecompenseerd door de herzieningscoëfficiënten. Hoe zullen de overheidsinstanties met deze extra kosten omgaan? De vermindering van het aantal werven is een vervelend risico waarmee wij in 2023 geconfronteerd zouden kunnen worden.

Heeft het tekort aan arbeidskrachten in de bouwsector consequenties voor de toekomst? Hoe maak je de jeugd van tegenwoordig warm voor een job in de bouw?

Dat is een kwestie die ons grote zorgen baart. Het is erg moeilijk om gekwalificeerde werknemers te vinden. We hebben een kantelpunt bereikt, waardoor bepaalde megawerven binnenkort niet meer naar behoren zullen kunnen worden uitgevoerd wegens een gebrek aan mankracht. We zullen veel arbeiders nodig hebben om het tij te keren, dus daarom zullen we misschien nog meer op buitenlandse werknemers moeten rekenen. Naar mijn mening is het tekort aan gekwalificeerde Belgische arbeidskrachten te wijten aan het feit dat handenarbeid een of twee generaties lang niet naar waarde werd geschat door ouders van studerende jongeren. Het komt er allereerst op aan om hen opnieuw te overtuigen van de (meer)waarde van onze manuele beroepen, en dat al vanaf het einde van de lagere school! We moeten jongeren al in een heel vroeg stadium bij ons verhaal betrekken. Het feit dat onderwijs verplicht is tot de leeftijd van achttien jaar – ook al is het maar gedeeltelijk – werkt tegen ons. Je leert het metier op de werf en niet op de schoolbanken. Als wij jongeren van vijftien à zestien jaar naar een werf zouden kunnen sturen, zouden zij het vak al doende leren en de smaak op die manier te pakken krijgen. Als elk klasse 8-bedrijf tien leerlingen in dienst zou nemen en hen een correct loon zou betalen, dan zou dat de sector drieduizend jongeren opleveren die de bouw van de ene op de andere dag extra aantrekkelijk zouden maken. ■

Drijvende betoncentrale houdt

Bij De Rycke Gebroeders kunnen zowel professionelen als particulieren terecht voor alle mogelijke bouwmaterialen, beton, hout en vakkundig advies. Wat de afdeling beton betreft, beschikt De Rycke Gebroeders over 8 betoncentrales, verdeeld over 5 sites, die zorgen voor de productie van alle mogelijke recepten. Maar het uithangbord is zonder twi-
fel Bonton, de drijvende, mobiele betoncentrale die honderden vrachtwagens van de weg kan houden. “De indrukwekkende installatie is gemonteerd op een ponton van 13 op 50 meter en is 14 meter hoog”, vertelt mede-zaakvoerder Koen De Rycke.

De Rycke Gebroeders beschikt over verschillende cementsilo's, mengertypes en granulatenbunkers. Deze zijn gekoppeld aan hypermoderne sturing waardoor de kwaliteit op de voet gevolgd kan worden. Of het nu voor woning-, industrie-, utiliteits-, land- of wegebouw is, voor elke toepassing is er een geschikte betonsoort. Met de Bonton, die sinds 2017 operatief is, beschikt De Rycke Gebroeders eveneens over een drijvende betoncentrale, die zich de voorbije jaren al veelvuldig bewezen heeft als duurzame betonleverancier via onze waterwegen.

Wat maakt deze mobiele centrale zo bijzonder?

Koen De Rycke : Bonton is geschikt voor alle grote werven die in de wijde omgeving van een grote waterweg gelegen zijn. De bevoorrading van zand en grind gebeurt door een duwbak: de Bevert. Het concept van Bonton is een drijvende betoncentrale met als doel beton dicht bij de werven te produceren en zo de mobiliteitsimpact te verkleinen: de af-

stand tot de werf is kleiner, want er zijn minder of zelfs geen transporten met betonmixers en de aanvoer van de grondstoffen gebeurt integraal via het water. Het concept bestaat uit 2 vaartuigen. Enerzijds het Bonton zelf, dit is de productie-eenheid oftewel betoncentrale, waar het beton wordt geproduceerd en weggepompt. Anderzijds is er de Bevert, de drijvende stock voor de granulaten onder de vorm van een duwbak waar een rijdende overslagkraan op voorzien is. De naam Bonton is een samenvoeging van beton en ponton. En in het Frans klinkt het nog leuk ook.

Waarvoor biedt het Bonton een oplossing?

Het is in hoofdzaak een bijzondere oplossing voor het mobiliteitsprobleem. We kunnen zelfs produceren en rechtstreeks in het werk pompen. Zo komen er totaal geen voertuigen aan te pas. Daarnaast is het mogelijk om op een economische, duurzame en vlotte manier beton voor offshore-projecten in situ te leveren.

vrachtwagens van de weg

Hoe bent u op het idee gekomen?

Na het beëindigen van onze on-site productie voor de Kieldrechtssluis -een productie op de werf met 2 centrales- vroegen we ons af of we een van de centrales niet 'mobiel' konden gebruiken. Over de weg was geen optie, en dan leek transport over het water ons de meest voor de hand liggende keuze.

Wat zijn de uitdagingen waarmee een betoncentrale op het water te maken krijgt? Werkt het op dezelfde manier als een betoncentrale op het land?

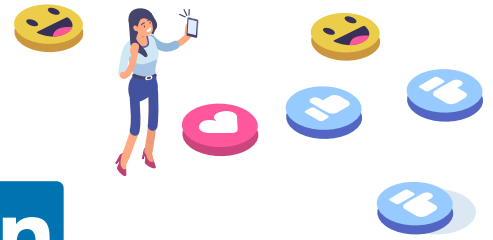
Er zijn een paar modificaties gebeurd om de productie op een ponton mogelijk te maken. Daarnaast was er de uitdaging om de voorraad aan grondstoffen eveneens drijvend te maken. Bovendien was het de intentie om in sommige gevallen het beton rechtstreeks in het werk te kunnen pompen. Vermits een betoncentrale batchmatig -dus discontinu- werkt en het verpompen een continu proces is, dienden we ook daar een oplossing voor te vinden.

In welke projecten had het Bonton al een bijzonder aandeel?

Zeker bij diverse werken in de Antwerpse haven: de kaaimuren van de oude rede van Antwerpen op de Schelde, een nieuwe kaaimuur ter hoogte van het Kanaaldok B2, een tankterminal, diverse steigers in de dokken en op de Schelde, onderwaterbeton voor de IJzerlaan... Er zijn al tal van voorbeelden van mooie projecten waar het Bonton zijn meerwaarde heeft bewezen. Momenteel zijn we actief op het IJsselmeer (NL), waar we in situ offshore funderingen voor windmolens produceren. Ook vanuit Frankrijk, Duitsland en Denemarken wordt er intussen al interesse getoond voor de drijvende betoncentrale.

Hoe ziet u de toekomst van deze innovatie evolueren?

Momenteel is er aan werk zeker geen gebrek. En aangezien het mobiliteitsvraagstuk nog niet direct opgelost zal zijn, zal de grote vraag naar het Bonton wel blijven. Daarnaast zijn we meer en meer internationaal bekend geraakt, waardoor ook diverse offshore projecten zich aandienen. ■

Gezien op LinkedIn

Wist u al dat de Faba actief is op LinkedIn? Hieronder een greep uit enkele posts van de afgelopen weken. Volg onze pagina en ontvang als eerste updates specifiek aan de sector!

Met de imagocampagne #DeBouwKijktVerder bewijst Constructiv dat de bouwsector klaar is om nieuw talent aan te trekken en om komaf te maken met hardnekkige misverstanden.

Fabrice Meeuw gaf met plezier wat meer uitleg over de campagne in ons magazine Algemene aanneming & Ruwbouw.

Lees het interview op onze website!

#magazine #algemeneaannemingenruwbouw
#bouwsector #Constructiv #imagocampagne
#interview

👍 Like   💬 Comment   ➦ Share

Een regering die wacht op... een huisvestingscrisis?

Huurprijzen zoals in Parijs, Londen of New York? Onbetaalbaar voor 80% van de bevolking? Tenzij je in een appartement van 25m² woont? Is dat het doel? De beslissingen van de regering van vandaag hebben gevolgen - soms onomkeerbaar - voor morgen. Dus alsjeblieft, een beetje gezond verstand en gematigdheid!

Op onze website kan u onze visie dienaangaande vinden!

#regering #huisvesting #belgië #huren #crisis
#prijzen #bouw #Faba

👍 Like   💬 Comment   ➦ Share

De Federatie van Algemene Bouwaanemers (Faba) vraagt een verlenging van het verlaagde btw-tarief van 6% op afbraak-heropbouw tot na 2023!

Deze maatregel maakt de recyclage mogelijk van verouderde gebouwen, die niet alleen zeer energie-intensief zijn, maar ook duur voor de gezinnen. Onze argumenten en de voordelen van deze maatregel kunt u terugvinden op onze website.

#bouw #btw #sloop #heropbouw
#werken #prijs #maat

👍 Like   💬 Comment   ➦ Share

De Federatie van Algemene Bouwaanemers (Faba) ontwikkelde in samenwerking met de FOD Financiën - SPF Finances een webinar over het platform e-DEPO.

Hebt u al gehoord van e-DEPO? Deze toepassing, die werd ontwikkeld door de Deposito- en Consignatiekas (Algemene Administratie van de Thesaurie - FOD Financiën), maakt een 100% digitaal beheer van borgtocht- en depositodossiers mogelijk.

Bekijk het webinar op onze website!

#Faba #webinar #eDEPO #FOD #thesaurie
#financiën #digitaal

👍 Like   💬 Comment   ➦ Share

De bouwsector is sinds de Tweede Wereldoorlog altijd het beste bolwerk tegen inflatie en onzekerheid geweest. Dat is nu nog zo en zal dat morgen zeker zo blijven. Dit aan het begin, in het midden en vooral aan het einde van het leven.

Bouw, het laatste bastion tegen inflatie? Lees onze mening op onze website.

#bouw #inflatie #bastion #faba #prijzen
#paniek #bank #bedrijf

Vandaag vindt de Algemene Vergadering van de Federatie van Ontwikkelaars-Woningbouwers/ Fédération des Développeurs-Constructeurs de Logements plaats op een bijzondere locatie: de hoogste bol van het Atomium!

We verwelkomen twee gastsprekers: Jean-Pierre Liebaert (Directeur Studiediensten Confederatie Bouw) en Prof. Dr. Nicolas Carette (Universiteit Antwerpen).

#Atomium #algemenevergadering
#ontwikkelaars #woningbouwers #Faba

👍 Like   💬 Comment   ➦ Share

NIEUW: PRIVÉ BOUWPROJECTEN!

Wij de projecten, *jij de lead!*

- ✓ **Uniek in België:** vind bij ons zowel overheidsopdrachten als privé projecten.
- ✓ **Get the Leads:** opdrachten in functie van jouw activiteit en regio!
- ✓ Wij bieden **verschillende bronnen** aan op maat.
- ✓ **Take the Lead** en blijf je concurrentie voor! Bespaar tijd en bereik sneller nieuwe opdrachtgevers.
- ✓ **Interessant voor iedereen:** (onder)aannemers, architecten, leveranciers, beveiliging, onderhoud, HR, ... Kortom: **meer dan alleen de bouwsector!**
- ✓ **Be a Leader** in jouw sector. Sluit interessante partnerschappen, verzamel cruciale marktinformatie en breid jouw netwerk verder uit!

*Ontdek zelf welke meerwaarde wij voor jou en
jouw bedrijf kunnen betekenen*

Belg gaat ERMCO leiden,

De Europese Federatie voor Stortklaar Beton

Peter De Vylder, Directeur FEDBETON vzw, neemt vanaf 1 juli 2022 het roer over van Professor Francesco Biasioli en wordt de nieuwe Secretary General van ERMCO, de European Ready Mixed Concrete Organization.

Francesco Biasioli trad aan als Secretary General in de Representatives Meeting te Brussel in 1997 in opvolging van Ken Newman. Na 25 jaar succesvolle inspanningen te hebben geleverd om de sector van het stortklaar beton in Europa een volwaardige plaats te laten verwerven te midden van de andere partners in de bouwsector, neemt Francesco Biasioli afscheid van ERMCO.

Peter De Vylder, die tijdens de Algemene Vergadering van ERMCO van 2&3 juni '22 te Wenen werd aangesteld, zal de ingeslagen weg gemotiveerd en gedreven verderzetten. Peter De Vylder, 57 jaar, Industriel Ingenieur Bouwkunde, is reeds 35 jaar werkzaam in verschillende bedrijven waar het materiaal 'beton' in al zijn verschillende facetten steeds een prominente rol heeft gespeeld, en dit zowel in België als in Europa.

In 2016 werd Peter De Vylder Directeur van FEDBETON, de Belgische Nationale Federatie voor Stortklaar Beton. Naast het federeren in de ruimste zin van het woord, heeft Peter De Vylder FEDBETON ook geleid naar de functie van RSO, zijnde Regional System Operator voor het CSC-certificaat in België.

Peter De Vylder zal beide functies, Secretary General bij ERMCO en Directeur bij FEDBETON, tegelijk waarnemen.

ERMCO wordt aangestuurd door de vertegenwoordigers van de Nationale Stortklaar Betonfederaties in Europa en daarbuiten. De Secretary General is de Executive die het woord in daden omzet en de effectieve stappen om het beleid te concretiseren uitvoert. Samen met de ERMCO-Voorzitter, De Heer Marco Borroni, en het ERMCO-team zal Peter De Vylder dit alles verder uitwerken.

De boodschap dat beton, het belangrijkste bouw materiaal ter wereld, de meest duurzame bouwkundige oplossing is, nu én in de toekomst, zal meer dan ooit tevoren in de kijker worden geplaatst! ■

Bron: Ermco

ERMCO
EUROPEAN READY MIXED
CONCRETE ORGANIZATION

EEN HART VOOR ONDERNEMERS

www.groups.be

Meer dan een sociaal secretariaat
 ondernemingsloket | fonds voor zelfstandigen | sociaal secretariaat | KidsLife
 kinderbijslag | human resources | sociaaljuridische begeleiding | rechtsbijstand

Prijsherziening in tijden van (economische) onzekerheid: hoe gaat u het beste om met prijschommelingen in publieke en private opdrachten?

Als we één les kunnen trekken uit onze recente geschiedenis, dan is het wel dat een geglobaliseerde maatschappij zoals de onze bijzonder vatbaar is voor mondiale en internationale crisissituaties. Daar waar de strijd tegen Covid-19 heeft geleid tot nooit eerder geziene financiële ondersteuningsmaatregelen aan 'de vraagzijde' van de economie, heeft de Oekraïne-crisis 'de aanbodzijde' van de economie grondig verstoord. Het onevenwicht tussen vraag en aanbod, gekoppeld aan de huidige energieprijzen, heeft de voorbije maanden een perfecte inflatiestorm gecreëerd die het consumenten- en ondernemingsvertrouwen op haar grondvesten heeft doen daveren.

Vandaag de dag is het dus belangrijker dan ooit om als bouwonderneming duidelijke afspraken te maken over de wijze waarop (en de mate waarin) de prijzen van lopende en toekomstige contracten herzien kunnen worden. Maar hoe doet u dit nu precies? Wat is de beste wijze waarop u kan omgaan met prijschommelingen in publieke en private opdrachten? Wij overlopen hieronder de voornaamste principes en mogelijkheden.

Hoe anticipeer ik op prijschommelingen in nieuwe contracten?

PRIVATE OPDRACHTEN (B2B EN B2C)

• Algemeen

In een private overeenkomst kunnen contractspartijen op verscheidene

manieren anticiperen op toekomstige prijschommelingen en dit zowel in positieve als in negatieve zin. Meer specifiek kunnen partijen ervoor kiezen om (1) de mogelijkheid te voorzien om de prijs lopende de uitvoering van een contract te herzien in functie van een aantal objectieve economische parameters, (2) te factureren aan variabele dagprijzen of (3) een clause op te nemen die partijen ertoe aanzet om bepaalde voorwaarden (zoals de prijs, de uitvoeringstermijn...) te heronderhandelen indien er sprake zou zijn van onvoorziene omstandigheden.

• De prijsherzieningsclausule

In private aannemingscontracten wordt vaak gebruik gemaakt van zgn. 'prijsherzieningsclausules'. Dit zijn clausules waarin de kostprijs van bepaalde materialen worden aangepast op het moment van facturatie en dit in functie van een officiële Index (de Index I of Index I-2021), dewelke gebaseerd is op een aantal objectieve economische parameters.

LET OP: op 1 januari 2023 zal de klassieke Index I (dewelke reeds sinds 1955 bestaat) vervangen worden door een gemoderniseerde versie (de Index I-2021). Vanaf dit ogenblik zal de klassieke index niet langer worden gepubliceerd op de website van de Mercuriale.

Hoewel een prijsherzieningsclausule vaak tot de beste en meest evenwichtige oplossing leidt voor beide contractspartijen, stelt men in de praktijk helaas vast dat bepaalde prijsherzieningsclausules niet kunnen worden toegepast omdat zij niet voldoen aan de (strengere) wettelijke voorwaarden die daaraan gekoppeld zijn. In private contracten kunnen prijsherzieningsclausules slechts rechtsgel-

dig gebruikt worden in zoverre zij (1) betrekking hebben op maximaal 80% van de eindprijs (wat betekent dat 20% van de eindprijs steeds vast en onveranderlijk moet zijn), (2) de gebruikte parameters verwijzen naar de reële kosten en (3) de clause duidelijk en evenwichtig is opgesteld, wat betekent dat de prijs steeds (en in dezelfde mate) zowel naar boven als naar beneden moet kunnen worden aangepast.

TIP : in tijden van economische onzekerheid doet een onderneming er goed aan om de mate waarin de prijs kan worden herzien te moduleren. In die zin kan gedacht worden aan een prijsherzieningsclausule waarbij de prijsaanpassing (zowel naar boven als naar beneden) begrensd wordt tot een bepaald maximum (bv. 10%) en/of dat de prijsherziening pas wordt toegepast vanaf een welbepaald grensbedrag.

Prijsherzieningsclausules die niet voldoen aan voormelde voorwaarden zijn van rechtswege nietig, wat betekent dat zij niet langer kunnen worden toegepast. In de praktijk heeft dit vaak als gevolg dat de overeengekomen prijs niet langer kan worden herzien en aldus 'vast en onveranderlijk' is geworden, met alle gevolgen van dien.

LET OP: prijsherzieningsclausules in contracten die onderworpen zijn aan de bepalingen van de Wet Breyne (lees: de Woningbouwwet) zijn onderworpen aan een aantal bijkomende voorwaarden, dewelke u kan terugvinden op de website van de Confederatie Bouw. .

• **Aanneming tegen variabele dagprijzen**
n tegenstelling tot een prijsherzieningsclausule, waarbij de prijs wordt aangepast in functie van een index, komt men in het geval van een aanneming tegen variabele dagprijzen overeen

dat de aannemer zijn materiaalkosten aanreken op basis van de aankoop prijs die op dat moment geldt, vermeerderd met een vooraf bepaald percentage. Indien voor een dergelijke prijsformule wordt gekozen, dan dient de aannemer steeds volledig transparant te zijn over de materiaalkost en de marge die hij daarop aanreken, wat in de praktijk niet altijd even evident of wenselijk is.

LET OP : de prijszetting van een aanneming tegen variabele dagprijzen dient (minstens t.a.v. een particulier) steeds transparant en voorspelbaar te zijn. Indien dit niet het geval zou zijn, dan is de clausule nietig.

•Onvoorzienbare omstandigheden (de 'heronderhandelingsclausule')

Daar waar men in voorgaande gevallen een regeling treft inzake prijsverschommelingen, zal men in het geval van een heronderhandelingsclausule anticiperen op omstandigheden die onvoorzienbaar waren op het moment van de afsluiting van het contract. 'Onvoorzienbare omstandigheden' zijn situaties die de uitvoering van de overeengekomen werkzaamheden sterk 'bemoelijken' (maar niet onmogelijk maken) of het economisch evenwicht tussen de contractspartijen sterk verstoren.

TIP: vanaf 1 januari 2023 zal de leer inzake onvoorzienbare omstandigheden 'algemeen van toepassing zijn'. Dit betekent dat contracten, behoudens andersluidende regeling, die vanaf voormelde datum werden afgesloten steeds onderworpen zullen zijn aan de algemene beginselen vervat in artikel 5.74 van het Nieuw Burgerlijk Wetboek.

Indien een dergelijke situatie zich voordoet, dan zal men op grond van de heronderhandelingsclausule opnieuw rond de tafel worden gebracht met het oog op de heronderhandeling van bepaalde contractuele voorwaarden (zoals de prijs, de uitvoeringstermijn...). Daarbij zullen de partijen – op basis van de principes inzake de goede trouw – moeten trachten om een nieuw contractueel evenwicht te vinden.

PUBLIEKE OPDRACHTEN (B2G)

• Algemeen

In tegenstelling tot wat het geval is bij private opdrachten, kan men – althans wat betreft prijsherziening en onvoorzienbare omstandigheden – in het kader van publieke opdrachten wél terugvallen op een specifiek wettelijk kader, met name artikelen 38/7 en artikel 38/9 van het KB Uitvoering.

• De prijsherzieningsclausule (artikel 38/7 KB Uitvoering)

Een prijsherzieningsclausule is verplicht voor opdrachten en werken die werden opgenomen in bijlage 1 bij het KB Uitvoering, met uitzondering van opdrachten onder de 120 000 euro en met een initiële uitvoeringstermijn van minder dan 120 werkdagen of 180 kalenderdagen, waarvoor een prijsherzieningsclausule louter optioneel is. Het laatste geldt ook voor de opdrachten en werken die niet opgenomen werden in voormelde bijlage.

•Onvoorzienbare omstandigheden (imprevisie) (artikel 38/9 KB Uitvoering)

Artikel 38/9 van het KB Uitvoering voorziet in de mogelijkheid om, telkens wanneer zich onvoorzienbare omstandigheden voordoen, aan het opdrachtgevend bestuur (1) een verlenging van de uitvoeringstermijn te vragen, dan wel indien er sprake is van een zeer belangrijk financieel nadeel, om (2) aan te dringen op een andere herziening (doorgaans een schadevergoeding) of zelfs uiteindelijk de verbreking van de opdracht. Het belangrijk financieel nadeel bedraagt dan 2,5% van het initiële opdrachtbedrag. De opdrachtgever kan dus vragen die 2.5% te bewijzen, tenzij (1) het nadeel groter is dan € 175 000 wanneer de opdracht tussen de 7,5 en 15 miljoen euro ligt, (2) € 225 000 voor opdrachten waarvan het initiële bedrag hoger is dan 15 miljoen euro en lager of gelijk aan 30 miljoen euro of (3) € 300 000 voor de opdrachten waarvan het initiële bedrag hoger is dan 30 miljoen euro. Binnen 30 dagen nadat de onvoorzienbare omstandigheden zich hebben voorgedaan of minstens 30 dagen na de datum waarop de opdrachtnemer deze feiten en gebeurtenissen normaal had moeten kennen, moet de aannemer de feiten kenbaar maken aan de aanbesteder en de invloed van deze feiten op de kostprijs vermelden (nog geen exacte berekening). De aannemer dient een becijferde rechtvaardiging in te dienen om een vergoeding te bekomen uiterlijk 90 dagen volgend op de datum van de betekening van de voorlopige oplevering.

Hoe ga ik om met prijsverschommelingen in lopende contracten?

PRIVATE OPDRACHTEN

Bij gebrek aan contractuele basis: heronderhandeling op basis van de goede trouw en het verbod op rechtsmisbruik

In de veronderstelling dat er in een lopend contract geen mogelijkheid werd opgenomen om over te gaan tot prijsherziening of heronderhandeling (zie deel A), dan stelt de rechtsleer dat de benadeelde partij, op grond van de leer inzake de uitvoering te goeder trouw en het verbod op rechtsmisbruik alsnog kan vragen om bepaalde aspecten van de overeenkomst te heronderhandelen.

In dit verband verwijzen wij u graag door naar de modelbrieven die de Federatie van Algemene Bouwaanemers hiervoor ter beschikking stelt.

PUBLIEKE OPDRACHTEN

Indien de voorziene prijsherzieningsclausule gebrekkig is of de actuele prijsstijging niet correct weerspiegelt: heronderhandeling op basis van artikel 38/11 of artikel 38/7 KB Uitvoering.

In de veronderstelling dat de prijsherzieningsclausule in het bestek gebrekkig is (bv. wanneer er sprake is van een materiële fout), dan stelt artikel 38/11 van het KB Uitvoering dat de prijsherzieningsclausule kan worden heronderhandeld met het oog op de rechtzetting van de onregelmatigheid. Indien de prijsherzieningsformule daarentegen geen correcte weerspiegeling is van de werkelijke kostprijsstructuur van de opdracht, dan kan de aannemer op grond van artikel 38/7 de aanbestedende overheid vragen om het geleden nadeel te vergoeden.

In dit verband verwijzen wij u eveneens door naar de modelbrieven die de Federatie van Algemene Bouwaanemers hiervoor ter beschikking stelt. ■

CONCLUSIE

De huidige economische omstandigheden hebben ondernemingen en particulieren ertoe aangezet om reeds in het vroegste stadium van de onderhandelingen duidelijke afspraken te maken over de manier waarop (en de mate waarin) prijsverschommelingen en andere onvoorzienbare omstandigheden afgehandeld dienen te worden.

De Confederatie Bouw en de Federatie van Algemene Bouwaanemers beschikken over de nodige kennis en expertise om aangesloten ondernemingen bij te staan in het opstellen en het nakijken van voormelde contracten, waarop vrijblijvend een beroep kan worden gedaan.

Duurzaamheid en CO₂-impact van beton

De bouwsector is een speerpunt van onze economie. Door middel van innovatie komen de verschillende spelers tot de creatie van hoogkwalitatieve materialen en de constructie van duurzame gebouwen en infrastructuur. De bouw speelt daardoor ook een belangrijke rol in de verlaging van de ecologische voetafdruk. Zo willen de beton- en cementindustrie, met de Cement & Beton Roadmap 2050 als leidraad, tegen 2050 CO₂-neutraal zijn.

“De cementindustrie heeft ambitieuze klimaatdoelstellingen vastgelegd in haar Cement & Beton Roadmap 2050”, vertelt Hervé Camerlynck, directeur van Febelcem. “De vraag is hoe zij dit kunnen behalen en hoe de kwaliteit van de bouwmaterialen te allen tijde gewaarborgd kan worden. Al in de jaren 20 was kwaliteit prioritair bij de ontwikkeling van de cementindustrie. Dat is gestart met het bepalen van normen, analysemethodes en het oprichten van een labo.”

“Het is algemeen geweten dat cementproductie een energie-intensief proces is en verantwoordelijk is voor CO₂-uitstoot”, gaat Hervé Camerlynck verder. “Wat onderbelicht blijft, is dat België een wereldleider is in het verminderen van CO₂-uitstoot van cement en beton. Sinds 1990 is de CO₂-intensiteit van cement met 30 % gedaald. De rol van het BENOR-kwaliteitsmerk in die ontwikkeling is cruciaal en zorgt voor een garantie dat het bouwma-

teriaal in iedere stap van het proces voor 100 % aan de eisen voldoet.”

Overkoepelende actie

Om haar klimaatambities te realiseren, zal de volledige bouwsector actie ondernemen. Zo zet de cement- en betonindustrie vandaag volop in op circulariteit en hergebruik van materialen. Het bedrijf Geocycle in Seneffe is daar een mooi voorbeeld van.

“Geocycle is een opwerkingsfabriek van industriële afvalstoffen, die opgewerkt worden tot alternatieve brand- of grondstoffen om nadien te injecteren in de ovens van de cementindustrie”, vertelt Bart Daneels, CEO van Holcim. “Dit wordt co-processing genoemd en de voordelen zijn driedelig. Zo wordt ten eerste een heel groot deel fossiele brandstoffen vervangen door alternatieve brandstoffen. Ten tweede valoriseren we afvalstoffen die anders worden gestort en ten derde kunnen we een belangrijk deel van deze alternatieve materialen gebruiken ter vervanging van traditionele grondstoffen in ons industrieel proces.”

België wereldleider

Het is geen toeval dat die processen zich in België ontwikkelen. België is immers één van de wereldleiders in het verduurzamen van de cement- en betonindustrie. Bart Daneels: *“Ons land bekleedt een leading position als we spreken over het terugdringen van de ecologische voetafdruk van cement en beton. Dat heeft voor een groot stuk te maken met de geschiedenis van onze eigen cementindustrie. In de jaren 50 was het belang van een symbiose tussen verschillende industriële fabrieken al duidelijk. En in de jaren 80 werd dan het principe van co-processing een eerste keer toegepast.”*

Volledig klimaatneutraal

De sector wil in de toekomst die leidende rol behouden. Daarom stelde ze in samenwerking met CRIC-OCCN de Cement & Beton Roadmap 2050 samen. Die roadmap dient als leidraad om tegen dan volledig klimaatneutraal te zijn. *“Er werd al een grote stap gezet door de CO₂-uitstoot sinds 1990 met 30 % te reduceren. De resterende 70 % ronden zal belangrijke investeringen vergen. De hele bedrijfsketen van de bouw zal circulair en CO₂-neutraal moeten worden. Dat wordt ook duidelijk weergegeven in de roadmap. Dit is een initiatief van de volledige keten, met de BENOR-certificering als garantie voor steeds de juiste materialen”, besluit Luc Van Camp, Director Sales Cement Benelux CBR. ■*

Topprestaties voor elke spouwmuur.

Ontdek ons uitgebreid muurdossier.

Dankzij ISOVER glaswol garanderen we je de beste oplossingen voor het isoleren van elke spouwmuur. Onze ISOVER Multimax 30 beantwoordt aan de strengste wetgeving en staat garant voor een maximale brandveiligheid.

Multimax 30

Mupan Façade

Zorgeloos isoleren start op www.isovermuurdossier.be

ISOVER
SAINT-GOBAIN